

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

privind indemnizațiile adresate familiilor cu mulți copii

Parlamentul adopta prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește mărimea și modalitate de acordare a indemnizațiilor adresate familiilor cu mulți copii.

Articolul 2. Sfera de aplicare

În condițiile prezentei legi, familiile aflate pe teritoriul Republicii Moldova, care au la educație, creștere și întreținere 3 și mai mulți copii proprii, cu vârsta cuprinsă între 3 și 18 ani, vor beneficia de suport din partea statului, indiferent de statutul social, limbă, religie, opinie politică, apartenență etnică, situație materială.

Articolul 3. Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, noțiunile principale utilizate au următoarele semnificații:

îndemnizație – ajutor bănesc, acordat lunar pentru fiecare copil, în condițiile prezentei legi;

familie – părinții și copiii acestora;

familie cu mulți copii – familiile care întrețin, cresc și educă 3 și mai mulți copii proprii, inclusiv adoptivi;

familie monoparentală – familie în care copiii locuiesc cu unul dintre părinți.

Articolul 4. Legislația Republicii Moldova în domeniul familiei cu copii

(1) Legislația Republicii Moldova în domeniul familiei cu copii se bazează pe prevederile Convenției Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, Constituției Republicii Moldova și se constituie din prezenta lege, Legea privind drepturile copilului, alte acte normative în domeniul protecției familiilor cu copii și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele internaționale și tratatele în domeniul protecției copiilor la care Republica Moldova și prevederile prezentei legi, prioritate au reglementările internaționale.

Capitolul II

MODALITATEA DE ACORDARE A ÎNDEMNIZAȚIEI ADRESATE FAMILIILOR CU MULȚI COPII

Articolul 5. Beneficiarii indemnizațiilor

(1) De indemnizația lunară, în condițiile prezentei legi, vor beneficia familiile cu 3 și mai mulți copii proprii, inclusiv adoptivi, care la data de punerii cererii nu au împlinit vârsta de 18 ani.

(2) În cazul familiilor monoparentale, indemnizația pentru copii va fi acordată părintelui în custodia căruia se află copiii;

(3) În situațiile când părinții se află peste hotarele Republicii Moldova sau în situații când se află în imposibilitate de a ridica indemnizația lunară, indemnizația va fi acordată tutorelui/curatorului sau reprezentantului autorității tutelare, în baza de procură.

(4) Indemnizația lunară se acordă familiilor în care venitul mediu lunar al părinților/părintelui nu depășește mărimea a două salarii medii pe economie prognozată pentru anul următor.

Articolul 6. Mărimea indemnizației

Mărimea indemnizației lunare acordate familiilor care au 3 și mai mulți copii va constitui 10 % din cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozată pentru anul următor, pentru fiecare copil.

Articolul 7. Modalitatea de acordare a indemnizației

(1) Indemnizația lunară se acordă la cererea unuia dintre părinți, prin intermediul Direcțiilor de asistență socială și protecție a familiei, indiferent de alte alocații, indemnizații, ajutoare de care beneficiază familia.

(2) La cererea de acordare a indemnizației lunare vor fi anexate:

- a) copiile actelor de identitate valabile ale părinților/părintelui, în cazul familiei monoparentale;
- b) copiile adeverințelor de naștere ale copiilor minori;
- c) certificatul privind componența familiei;
- d) certificatul privind venitul mediu lunar al părinților/părintelui.

Articolul 8. Utilizarea neconformă a indemnizației lunare adresate pentru creșterea educarea și întreținerea copiilor

În situațiile când vor exista bănuieli rezonabile că părinții utilizează indemnizația lunară adresată copiilor în alte scopuri decât creșterea, educarea și întreținerea copiilor, reprezentantul autorității tutelare va solicita schimbarea modalității de acordare a indemnizației.

Articolul 9. Sursa de finanțare

Indemnizațiile lunare adresate familiilor cu mulți copii prevăzute de prezenta lege se achită de la bugetul de stat.

Capitolul III

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 10.

- (1) Prezenta lege intră în vigoare de la 1 ianuarie 2019.
- (2) Guvernul, în termen de 6 luni de la publicarea legii, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege, v elabora și va aproba actele normative necesare implementării prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă informativă
la proiectul de Lege privind îndemnizațiile
adresate familiilor cu mulți copii

Prezentul proiect de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative este elaborat și înaintat în temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova.

Scopul proiectului de lege constă în susținerea familiilor cu copii, promovarea suplimentară a natalității în Republica Moldova.

1. Condițiile care au impus elaborarea proiectului, finalitățile urmărite

Potrivit Convenției Organizației Națiunilor Unite, Statul Republica Moldova are obligația să asigure copilului protecția și îngrijirea necesare în vederea asigurării bunăstării sale, să acorde ajutor corespunzător părinților în exercitarea responsabilităților ce le revin în legătură cu creșterea copilului. Fiecare copil are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

În conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului. De asemenea, statul are obligația de a facilita, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin. În condițiile prevederilor art. 50 din Constituție, copiii au dreptul la ajutor și ocrotire specială, se bucură de un regim special în realizarea drepturilor lor, iar statul urmează să le acorde alocații necesare.

Este cunoscut faptul că familiile care cresc, educă și întrețin mai mulți copii au nevoie de suport, în special suport financiar, pentru a garanta copiilor un nivel de trai decent.

Actualele prevederi legale se axează pe acordarea suportului material doar familiilor defavorizate, iar familiile "sănătoase" trebuie să se descurce în mod individual, fără a beneficia de suport din partea statului. Familiile cu copii beneficiază de îndemnizație lunară pentru creșterea copilului, în dependență de statului lor. Persoanele care au fost angajate în câmpul muncii beneficiază de îndemnizație pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, iar persoanele care nu au activat și nu sunt asigurate beneficiază de îndemnizație pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vîrstei de 2 ani. După împlinirea vîrstei de 2 ani sau 3 ani a copiilor, în dependență de statului părinților, statul nu mai alocă suport familiilor cu copii, decît celor ce întrunesc condițiile prevederilor Legii cu privire la ajutorul social.

Prin acordarea ajutorului social în condițiile Legii nr. 133 din 13 iunie 2008, statul stimulează șomajul și acordă suport doar vulnerabililor, dar nu este pus accentul pe garantarea unui anumit nivel minim necesar de cheltuieli pentru dezvoltarea fiecărui copil, indiferent din mediul de proveniență.

2. Structura proiectului de lege

Proiectul de lege este structurat în trei capitole.

Capitolul I. Dispoziții generale, cuprinde obiectul și sfera de aplicare a legii și definește noțiunile "îndemnizație", "familie", "familie cu mulți copii", "familie monoparentală".

Capitolul II descrie modalitatea de acordare a îndemnizației adresate familiilor cu mulți copii, stabilește mărimea și modalitatea de acordare a îndemnizației, precum și categoriile de beneficiari. Totodată, se prevede și răspunderea pentru situațiile de utilizare neconformă a îndemnizației de către părinți.

Capitolul III conține dispozițiile finale și tranzitorii ale legii.

3. Impactul proiectului asupra domeniului social

Analizând situația demografică în țară constatăm că în anul 2015 au fost înregistrate 38610 nașteri și 39 906 morți, scăderea naturală fiind de 1296. Conform datelor preliminare, în ianuarie-iunie 2016 numărul născuților-vii a scăzut cu 1,6% comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, rata natalității constituind 10,3 născuți-vii la 1 000 locuitori.

Rata nupțialității a constituit 4,9 căsătorii la 1 000 locuitori, numărul căsătoriilor fiind în descreștere cu 9,2%, iar rata divorțialității a alcătuit 3,2 divorțuri la 1 000 locuitori.

Potrivit experților se raportează îmbunătățiri a situației ce ține de sărăcia în rândurile copiilor, însă problema persistă în special în cazul familiilor cu 3 și mai mulți copii. De ex. în 2011 circa 20% din copii au fost la limita sărăciei, iar mai mult de 2/3 din copiii săraci sunt din regiunile rurale. Este foarte joasă și abilitatea familiilor cu copii, și în special a mamelor de a lucra, avînd unul sau mai mulți copii mici de vîrstă preșcolară.

Potrivit datelor statistice oferite de Biroul național de statistică al Republicii Moldova, la 1 ianuarie 2016, în Republica Moldova, din numărul total al populației care constituia 3553,1 mii persoane, numărul copiilor a fost de 685,5 mii.

Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, din totalul gospodăriilor 53,8% din familii au un copil sub 18 ani, 36,2% - doi copii, iar 9,9% trei și mai mulți copii. În medie la o gospodărie cu copii revin 1,6 copii. Gospodăriile cu mulți copii sînt caracteristice mai mult pentru mediul rural, unde sunt concentrate 74,7% din totalul gospodăriilor cu 3 și mai mulți copii.

Cuplurile familiale cu 3 și mai mulți copii constituie 6,6%, părinți singuri cu 3 și mai mulți copii sînt 0,4%, iar gospodării cu 3 și mai mulți copii constituie 3,8%.

După cum s-a menționat supra, îndemnizațiile pentru creșterea copiilor sînt acordate pînă la vîrsta de 2 ani sau 3 ani, iar mărimea îndemnizației copilului născut din părinți neasigurați este de 540 lei, bani ce acoperă doar 29,7% din necesarul pentru copii în vîrstă de la 1 la 6 ani.

Din informația acumulată prin intermediul Direcțiilor de asistență socială și protecția familiei, observăm următoarea situație:

		3 copii	4 copii	5 copii	6 și mai mulți copii
1.	Numărul familiilor care cresc și educă copii proprii (inclusiv adoptivi), dintre acestea, <ul style="list-style-type: none"> • Familii complete: • Familii monoparentale: 	16198	3730	1141	649
		13965	3138	980	589
		2233	592	161	60
2.	Numărul familiilor care cresc și educă copii proprii și copii sub tutelă/curatelă	886	257	70	35

Referindu-ne la experiența internațională, menționăm că statele comunității Europene susțin financiar familiile cu mulți copii. Susținerea este datorată ratei scăzute a natalității, iar reducerea natalității influențează stabilitatea socială și dezvoltarea economică a țării. Formele de susținere a familiilor numeroase sînt diferite – subsidii, scutiri la impozit, reducerea vârstei de pensionare a femeilor, acordarea indemnizațiilor.

Spre exemplu, în Franța, pentru susținerea familiilor numeroase a fost instituit un program statal, încă în anul 1921, care presupune scutirea familiei cu mulți copii de la plata impozitului.

În România de exemplu alocația de stat pentru fiecare copil pînă la 18 ani este de 84 lei romanești lunar.

Statul German alocă lunar o alocație familială pentru fiecare copil biologic sau adoptiv sub vârsta de 18 ani. Mărimea alocației este de 184 euro pentru primul și al doilea copil, pentru al 3 copil alocația este de 190 euro, iar pentru următorii de 215 euro.

În Spania, alocația se acordă copilului pînă la vârsta de 18 ani (sau peste această vîrstă în cazul copiilor cu dizabilități). Aceasta este în valoare de 291 de euro pe an (24,25 euro pe lună) atunci când veniturile anuale ale beneficiarului nu depășesc limita de 11.547,96 euro, plus 15 la sută per copil de la al doilea copil în sus. În cazul familiilor numeroase, limita este de 17.380,39 euro (familii cu trei copii) și crește cu 2.815,14 euro pentru fiecare copil începînd cu al patrulea. O sumă mai mică și variabilă este acordată celor cu venituri peste aceste plafoane, aceasta fiind calculată după o formulă specifică.

În Finlanda, copiii primesc alocații pînă la vârsta de 17 ani, începînd cu luna următoare nașterii. Banii le sunt plătiți părinților sau tutorilor. Valoarea alocației crește odată cu numărul copiilor pe care îi are familia. Valoarea alocației este de 95,75 de euro pe lună pentru primul copil, de 105,80 de euro pentru al doilea copil, 135,01 euro pe lună pentru al treilea copil, 154,64 de euro pe lună pentru al patrulea copil, iar de la al cincilea în sus este de 174,27 euro pe lună.

Federația Rusă, la fel susține financiar familiile cu mulți copii cu vârsta de pînă la 18 ani, iar cazul copiilor ce-și fac studiile, statul rus oferă susținere financiară pînă la împlinirea vârstei de 23 ani.

Cu toate acestea, avînd în vedere că Federația Rusă este constituite din mai multe regiuni, fiecare regiune este în drept ofere suport familiilor numeroase. Suportul acordat familiilor cu mulți copii poate fi acordat sub formă de indemnizații lunare, anuale, compensații pentru plata serviciilor comunale, compensații pentru diverse obiecte destinate copiilor, indemnizații pentru răsкупărarea cheltuielilor în legătură cu creșterea prețurilor, etc.

Statul Ucrainean, la fel susține financiar familiile cu 3 și mai mulți copii, acordîndu-le suport în dependență de nivelul de trai al familiei. De asemenea, oferă scutirea la impozitul pe venit, iar femeile se pensionează la vârsta de 50 ani dacă confirmă un stagiul de cotizare de cel puțin 15 ani.

De asemenea, se propune ca indemnizația să fie achitată din bugetul de stat prin intermediul Direcției e asistență socială, deoarece bugetele administrațiilor publice locale sînt austere.

Se propune, de asemenea, ca autoritatea tutelară locală să monitorizeze modalitatea de utilizare a mijloacelor financiare adresate copiilor, pentru a exclude situațiile cînd banii vor fi utilizați în alte scopuri decît creșterea și educația minorilor.

Prin urmare, prevederile acestei legi vor avea efecte imediate asupra familiilor cu copii.

4. **Locul actului în sistemul legislației.** Acest proiect de lege se încadrează în categoria actelor legislative organice prin prisma conținutului și specificul de reglementare a relațiilor social-economice.

5. Argumentarea economico-financiară

În contextul celor expuse, se propune ca mărimea indemnizației să fie în sumă de 10% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul următor, pentru fiecare copil. Astfel, dacă cuantumul salariului mediu prognozat pentru anul 2016 a fost de 5050 lei, atunci mărimea indemnizației ar fi fost de 505 lei pentru fiecare copil. Respectiv, pentru anul 2019, cînd vor intra în vigoare prevederile prezentei legi, mărimea indemnizației va fi mai mare. Acest cuantumul este calculat ținînd cont de posibilitățile bugetare ale statului nostru.

Pentru implementarea prevederilor acestei legi sînt necesare mijloace financiare de aproximativ 35 mln lei și tocmai din acest considerent și se propune ca Legea să intre în vigoare la 1 ianuarie 2019, fapt ce va permite planificarea bugetară corectă.

Ігнатію Ситницьку
A. LABUNET
Односторонко Владислав

**Supliment la proiectul de Lege
privind indemnizațiile adresate familiilor cu mulți copii**

Modificarea/completarea propusă	Cadrul legal actual	Comentarii
<p>Se propune proiectul de Lege privind indemnizațiile adresate familiilor cu mulți copii.</p> <p>Proiectul de lege stabilește mărimea și modalitatea de acordare a indemnizațiilor adresate familiilor cu trei și mai mulți copii.</p>	<p>Cadrul legal actual nu reglementează acest tip de indemnizații</p>	<p>Scopul proiectului de lege constă în susținerea familiilor cu copii, promovarea suplimentară a natalității în Republica Moldova.</p> <p>În sensul acestei legi, principalele noțiuni utilizate sunt:</p> <p><i>îndemnizație</i> – ajutor bănesc, acordat lunar pentru fiecare copil, în condițiile prezentei legi;</p> <p><i>familie</i> – părinții și copiii acestora;</p> <p><i>familie cu mulți copii</i> – familiile care întrețin, cresc și educă 3 și mai mulți copii proprii, inclusiv adoptivi;</p> <p><i>familie monoparentală</i> – familie în care copiii locuiesc cu unul dintre părinți.</p> <p>Se propune ca mărimea indemnizației lunare acordate familiilor care au 3 și mai mulți copii va constitui 10 % din cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul următor, pentru fiecare copil.</p> <p>Îndemnizația lunară va fi acordată din bugetul de stat, la cererea unuia dintre părinți, prin intermediul Direcțiilor de asistență socială și protecției a familiei, indiferent de alte alocații, indemnizații, ajutoare de care beneficiază familia.</p>